

POSTANOWIENIE

Dnia 6 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z odwołania W. sp. z o.o. sp. k. w likwidacji w W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Warszawie
z udziałem B. M. i S. sp. z o.o. sp. k. w likwidacji w M.
o wysokość podstawy wymiaru składek,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 6 listopada 2024 r.,
zażalenia odwołującej się Spółki oraz S. sp. z o.o. sp. k. w likwidacji w M. na
postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 5 stycznia 2024 r., sygn. akt III AUa 2200/22,

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 5 stycznia 2024 r., sygn. akt WSC U 196/23, Sąd Apelacyjny w Warszawie ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 6.899 zł i w konsekwencji odrzucił skargę kasacyjną płatnika W. sp. z o.o. sp.k. w likwidacji w W. oraz zainteresowanej S. sp. z o.o. sp.k. w likwidacji w M. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 23 czerwca 2023 r., sygn. akt III AUa 2200/22.

Zaskarżoną w sprawie decyzją Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Warszawie ustalił podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne B. M. z tytułu wykonywania pracy na

podstawie umowy zlecenia zawartej z płatnikiem W. sp. z o.o. sp. k. za miesiące wyszczególnione w tej decyzji. Wyrokiem z 2 czerwca 2022 r. Sąd Okręgowy w Warszawie zmienił sporną decyzję w ten sposób, że stwierdził, że do podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz zdrowotne B. M. od lutego 2016 r. do kwietnia 2017 r. z tytułu umowy zlecenia wykonywanej u płatnika W. sp. z o.o. sp. k. w likwidacji nie zalicza się przychodów uzyskanych z tytułu umów zlecenia zawartych między B. M. a S. sp. z o.o. sp. k. w M. i rozstrzygnął o kosztach zastępstwa prawnego adekwatnie do wyniku sprawy.

Organ rentowy w apelacji od wyroku Sądu pierwszej instancji wartość przedmiotu zaskarżenia oznaczył na kwotę 9.801.29 zł (k-681 a. s.).

Sąd Apelacyjny po rozpoznaniu apelacji wyrokiem z 23 czerwca 2023 r. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 1) w ten sposób, że zmienił decyzję organu rentowego w ten sposób, że ustalił, iż podstawa wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne B. M. z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia zawartej z płatnikiem W. sp. z o.o. sp. k. w likwidacji w W. za kwiecień 2016 r. wynosi 4.055 zł, za sierpień 2016 r. wynosi 4.055 zł, oddalając odwołanie w pozostałym zakresie (pkt I sentencji), zmienił zaskarżony wyrok, w pkt 2) co do kosztów zastępstwa prawnego (pkt II sentencji), oddalił apelację w pozostałym zakresie (pkt III sentencji) i rozstrzygnął o kosztach zastępstwa prawnego w postępowaniu apelacyjnym (pkt IV sentencji).

W skardze kasacyjnej skarżąc wyrok Sądu Apelacyjnego w pkt I, II, IV W. sp. z o.o. sp. k. w likwidacji oraz S. sp. z o.o. sp. k. w likwidacji w M. wartość przedmiotu zaskarżenia oznaczyły na kwotę 19.062 zł.

Postanowieniem z 16 listopada 2023 r., Sąd Apelacyjny zdecydował o sprawdzeniu wartości przedmiotu zaskarżenia określonej w skardze kasacyjnej na 19.062 zł i w tym celu zobowiązał pełnomocnika organu rentowego do wyliczenia różnicy w wysokości składek opłaconych i należnych od odwołującej się spółki na podstawie objętej sporem decyzji przy uwzględnieniu jej zmiany dokonanej wyrokiem Sądu Apelacyjnego z 23 czerwca 2023 r.

W wykonaniu zobowiązania organ rentowy w piśmie z 20 listopada 2023 r. podał, że przedmiotowa różnica wynosi 6.898,31 zł. Do pisma tego dołączono szczegółowe wyliczenie różnicy w składkach (k-825, 826 a. s.).

Skarżące spółki zajmując stanowisko w związku z powyższym pismem, w piśmie procesowym z 4 grudnia 2023 r. stwierdziły, że podana przez organ rentowy wartość przedmiotu zaskarżenia jest nieprawidłowa. Zdaniem skarżących wartość ta wynosi 19.062 zł, tak jak oznaczono w skardze kasacyjnej. Skarżące spółki argumentowały odwołując się m.in. do postanowienia Sądu Najwyższego 8 listopada 2013 r., II UZ 61/13, że w zaskarżonej decyzji tylko w odniesieniu do ubezpieczenia zdrowotnego wymierzono składki, natomiast w odniesieniu do ubezpieczeń społecznych ustalono jedynie wysokość podstaw wymiaru składek.

Sąd Apelacyjny wskazał, że w niniejszej sprawie organ rentowy wydał decyzję, w której określił w stosunku do zainteresowanej B. M. wyższe podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne oraz wyższe miesięczne składki na ubezpieczenie zdrowotne uznając, że w podstawach wymiaru powinny być uwzględnione wynagrodzenia wypłacone z tytułu wykonywania umów zlecenia zawartych przez B. M. z zainteresowaną Spółką S.. W sprawie kwestionowana była zasadność uwzględniania przy określaniu podstawy wymiaru składek wynagrodzeń wypłaconych przez zainteresowaną Spółką S..

Sąd Apelacyjny zważył, że orzecznictwo Sądu Najwyższego przyjmuje, że wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawie o wysokość podstawy wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne równa jest różnicy pomiędzy wysokością składki wskazywaną (zapłaconą) przez odwołującego się i składką należną, ustaloną w zaskarżonej decyzji za sporny okres - art. 22 w związku z art. 398² § 1 k.p.c. Pogląd ten, jak argumentuje Sąd Najwyższy w postanowieniu z 8 listopada 2013 r., II UZ 61/13, do którego odwołują się skarżące, odnosi się do sytuacji, gdy sama podstawa wymiaru składek nie jest sporna, a spór sprowadza się do zastosowania podstawy wskazanej przez ubezpieczonego (płatnika) względnie określonej przez przepis, albo gdy podstawa ta co prawda jest sporna w odniesieniu do jakiegoś jej składnika (składników) lub jego wysokości, ale istotą sporu jest wysokość składek wymierzonych od ustalonej przez organ rentowy podstawy ich wymiaru. W takim przypadku wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi

różnicę między wysokością składek zapłaconych a wysokością składek naliczonych przez organ rentowy w zaskarżonej decyzji z uwzględnieniem modyfikacji wynikających z rozstrzygnięć sądu. W ocenie Sądu Apelacyjnego niniejsza sprawa do takich właśnie się zaliczała. Istotą sporu w niej była właśnie wysokość składek wymierzonych od ustalonej przez organ rentowy podstawy ich wymiaru, a okoliczność, że wysokość składki ustalono tylko na ubezpieczenie zdrowotne (oprócz podstawy wymiaru tej składki) niczego nie zmienia i nie uprawnia do swoistego hybrydowego określenia wartości przedmiotu zaskarżenia, co postulowały skarżące. Sąd Apelacyjny uznał, że w niniejszej sprawie chodzi przede wszystkim o uiszczenie składek w wyższym wymiarze przez płatnika w konsekwencji ustalenia wyższej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne (tu też i składek). Wymiar składek należnych wzrośnie przecież adekwatnie do ustalonych podwyższonych podstaw wymierzenia składek. Taki sposób określenia wymiaru zobowiązania składkowego przez ustalenie jedynej zmiennej (zmiennego składnika) nie zaprzecza celowi działania, jakim jest dokonanie wymiaru składek na potrzeby ich uiszczenia i pobrania. Wymaganie ustalenia w decyzji wprost wysokości składek na ubezpieczenia społeczne dla przyjęcia, że wartość przedmiotu zaskarżenia liczy się jako różnicę składek, jest niewspółmierne, skoro istota sporu zasadzająca się na wysokości składek nie jest wątpliwa.

Wobec powyższego wartość przedmiotu zaskarżenia w niniejszej sprawie to kwota ostatecznie wyliczona przez organ rentowy jako różnica w składkach za poszczególne miesiące ujęte w spornej decyzji. Sposób ich wyliczenia nie budził wątpliwości Sądu drugiej instancji.

Mając na względzie przedmiot postępowania w niniejszej sprawie, w której dopuszczalność skargi kasacyjnej zależy od wartości przedmiotu zaskarżenia i ustalenie, że wartość ta jest niższa niż 10.000 zł, Sąd Apelacyjny skargę kasacyjną uznał za niedopuszczalną.

Skarżące zaskarżyły postanowienie w całości, zarzucając naruszenie przepisów prawa procesowego, to jest art. 398⁶ § 2 w związku z art. 398² § 1 w związku z art. 367 § 3 k.p.c. oraz art. 22 w związku z art. 398² § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest uzasadnione.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że w sprawach, w których przedmiotem sporu nie jest wysokość zobowiązania składkowego, ale wysokość samej podstawy wymiaru - wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi różnica między zadeklarowaną przez płatnika składek podstawą wymiaru składek, a podstawą wymiaru określoną przez organ rentowy za sporny okres - art. 22 w związku z art. 398² § 1 k.p.c. (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 października 2017 r., II UZ 59/17, LEX nr 2397614; z 16 stycznia 2018 r., III UZ 12/17, LEX nr 2439112; z 6 marca 2019 r., II UZ 1/19, LEX nr 2629832; z 21 sierpnia 2019 r., III UZ 19/19, LEX nr 3364045).

Zaskarżoną decyzją organ rentowy ustalił sporną w sprawie wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne, a także wysokość składek na to ostatnie ubezpieczenie. Nie ma wątpliwości, że spór w swojej istocie nie dotyczył składek, lecz podstawy ich wymiaru. Podobnie jak w sprawie zakończonej postanowieniem Sądu Najwyższego z 8 listopada 2013 r., II UZ 61/13 (LEX nr 1396417, niewłaściwie przytaczane w postanowieniu będącym przedmiotem niniejszego postępowania), wartości przedmiotu zaskarżenia nie mogła stanowić różnica w wysokościach składek pomiędzy składką uiszczoną, a ustaloną w zaskarżonej decyzji w sytuacji, gdy decyzja ta nie określała wysokości składek na ubezpieczenia społeczne ani należności z tytułu składek. Wobec tego płatnik trafnie zarzucił naruszenie przez Sąd Apelacyjny art. 22 k.p.c. Sąd odwoławczy błędnie stwierdził, że brak ustalenia w decyzji wysokości składek z jednoczesnym wskazaniem prawidłowej, zdaniem organu, podstawy ich wymiaru nie oznacza, że spór w swojej istocie dotyczy podstawy wymiaru. Warto bowiem zacytować choćby przywołaną w przedmiotowym postanowieniu sprawę II UZ 61/13, w której stwierdzono, że „wartości przedmiotu zaskarżenia nie mogła natomiast stanowić wielkość różnicy wysokości podstawy składek pomiędzy składką uiszczoną a ustaloną w zaskarżonej decyzji w sytuacji, gdy decyzja ta nie określała wysokości składek wymierzonych od ustalonej w niej podstawy ich wymiaru”.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

[SOP]

[a.ł.]